

Kirkkonummen kunta

PL 20

02401 Kirkkonummi

kirjaamo@kirkkonummi.fi

Viite: Kirkkonummen kunnan lausuntopyyntö 2.10.2024

Metsähallituksen lausunto koskien Kirkkonummen keskusmetsän yleissuunnitelman aineistoa

Kirkkonummen kunta pyytää Metsähallitukselta lausuntoa koskien Kirkkonummen keskusmetsän yleissuunnitelman tausta-aineistoa (päiväys 11.9.2024). Kunta valmistelee Keskusmetsän yleissuunnitelmaa, jonka tarkoituksena on suunnitella keskusmetsän virkistyskäyttöä sekä sitä ohjaavia reittejä ja palvelurakenteita.

Suunnittelualueella sijaitsee osa Metsähallituksen hallinnassa olevasta Finnträskin vanhojen metsien luonnonsuojelualueesta (osa kiinteistöä 257-891-1-9). Suunnittelualueella oleva suojelualueen osa on hankittu valtiolle osana METSO-ohjelmaa elokuussa 2022 ja se on liitetty em. luonnonsuojelualueeseen silloin voimassa olleen, nykyisin kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) 22 § nojalla. Finnträskin vanhojen metsien luonnonsuojelualueella ovat voimassa asetuksen VnA 332/2021 mukaiset rauhoitusmääräykset. Asetuksen (332/2021) 3 § ja edelleen uuden LSL (9/2023) 137 § mukaan rauhoitusmääräykset perustuvat luonnonsuojelulain (LSL, 9/2023) 52 §:än. Alue kuuluu Masalan osayleiskaavaan, joka on suurimmalta osaltaan lainvoimainen (tilanne syyskuussa 2024). Finnträskin vanhojen metsien luonnonsuojelualueelle on kaavassa esitetty ohjeelliset pääulkoilu- ja ulkoilureitit. Luonnonsuojelualueesta ei ole tehty valituksia, joten osayleiskaavan mukainen maankäyttö on lainvoimainen.

Suunnitelma-aineistossa luonnonsuojelualueelle osoitetaan kaksi reittiä, joista toinen on pääreitti ja toinen pienimuotoisempi, lähinnä polkumainen yhteys. Pääreittiä suunnitellaan alustavasti esteettömänä ja enimmillään 5,5 metriä leveänä. Pääreitti sisältää valaistuksen ja molemmille reunoille hulevesien käsittelyn edellyttämät järjestelyt. Lausuntomateriaalin mukaan kunta ei ole vielä tehnyt päätöksiä reittien toteuttamisesta. Todennäköisesti nk. pääreitti toteutetaan ensimmäisenä arviolta 2030-luvun alkupuolella ja valtaosa siitä on tarkoitus toteuttaa asemakaavoituksella.

Metsähallitus toteaa, että retkeilyyn ja alueeseen tutustumisen kannalta tarpeellisten reittien ja palvelurakenteiden toteuttaminen on Finnträskin vanhojen metsien luonnonsuojelualueella asetuksen (VnA 332/2021) 3 § ja luonnonsuojelulain (LSL, 9/2023) 50.1 § nojalla mahdollista edellyttäen, että toimet eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja että luonnonsuojelualueen asianmukainen hoito tai käyttö sitä edellyttää.

Retkeily- ja ulkoilureittejä on nykyisin useissa Uudenmaan kansallispuistoissa ja valtion luonnonsuojelualueilla. Osan reiteistä ja niihin liittyvistä palvelurakenteista on toteuttanut ja niiden ylläpidosta vastaa Metsähallituksen sijaan esimerkiksi kunta tai Uudenmaan virkistysalueyhdistys (UUVI), joiden kanssa Metsähallitus on tehnyt käyttöoikeussopimuksen reittien toteuttamisesta ja ylläpidosta. Sopimuksessa määritellään tapauskohtaisesti ehdot, minkälaisien rakenteiden toteuttaminen on alueella sallittua sekä miten sopimuksen saaja sitoutuu vastaamaan niiden ylläpidosta.

Yleissuunnitelma-aineiston mukaan suunniteltu pääreitti poikkeaa kooltaan ja toteutustavaltaan reiteistä, joita Uudenmaan kansallispuistoihin tai luonnonsuojelualueille on pääosin toteutettu. Suojelualueille toteutetut ulkoilureitit ovat yleensä pieniä ja vastaavat ensisijaisesti luontopolkuja. Suosituimmille kohteille toteutetut, osin esteettömät reitit voivat olla tätä suurempia mutta niissäkin kulkuleveys on enintään 1–2 metriä. Tätä leveämmät reitit ovat yleensä vanhoja teitä, joita ei ole erikseen rakennettu virkistyskäytön mahdollistamiseksi. Suojelualueille sijoittuvia reittejä ei myöskään lähtökohtaisesti valaista, koska reittien vaikutus ympäröivään luontoon halutaan pitää mahdollisimman vähäisenä.

Finnträskin vanhojen metsien luonnonsuojelualueella ei ole vanhoja tielinjoja tai uria, joita voitaisiin käyttää esitettyjen reittien pohjana. Tästä syystä reittien toteuttaminen tulee todennäköisesti edellyttämään huomattavia rakennus- ja maanmuokkaustöitä. Metsähallitus katsoo, että erityisesti suunniteltu pääreitti on oheisrakenteineen jo sen verran suuri, ettei sitä ole mahdollista pitää luonnonsuojelulaissa määriteltynä ulkoilureittinä tai -polkuna, jonka toteuttaminen on LSL 50.1 § nojalla mahdollista. Sen sijaan pääreitti vastaa kooltaan ja toiminnaltaan (mm. valaistus, hulevesirakenteet) tietä, jonka toteuttaminen edellyttää poikkeamaa alueen rauhoitusmääräyksessä. Asetusmuutokset ja niiden valmistelu ovat Ympäristöministeriön vastuulla.

Edellä esitetty arvio perustuu esitettyjen reittien yleiseen kokoon sekä karttatarkasteluna tehtyyn arvioon reittien toteuttamisen vaikutuksista. Yksityiskohtaisemman arvion saamiseksi esitetyistä reiteistä tulee laatia tarkemmat suunnitelmat koskien reittien sijaintia sekä niiden teknistä toteutusta (mm. arvioidut

28.10.2024

MH 6705/2024

maanmuokkaustarpeet), jotta reittien vaikutukset luonnonsuojelualueen suojeluarvoihin on mahdollista arvioida.

Lausunnon valmistelusta on vastannut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 28.10.2024

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus
Ympäristöministeriö